

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

LOUW, CORNELIA DOROTHEA

DIE INVLOED VAN TELEVISIE OP DIE GESLAGSOPVOEDING
VAN DIE VROEë ADOLESENT

PhD

UP

1995

**DIE INVLOED VAN TELEVISIE
OP DIE
GESLAGSOPVOEDING VAN DIE VROEË
ADOLESENT**

deur

**CORNELIA DOROTHEA LOUW
BA (THOD), B Ed, M Ed**

**Voorgelê ter vervulling van 'n deel van die
vereistes vir die graad**

PHILOSOPHIAE DOCTOR

in die

**FAKULTEIT OPVOEDKUNDE
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA**

PROMOTOR: PROF DR P A VAN NIEKERK

MEI 1995

**UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA**

INHOUDSOPGAWE

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

BLADSY

OPSOMMING

SUMMARY

HOOFSTUK 1: INLEIDENDE ORIËNTERING, PROBLEEMSTELLING, BEGRIPSVERKLARING EN ONDERSOEKPROGRAM

1.1	INLEIDENDE ORIËNTERING	1
1.2	PROBLEEMSTELLING	2
1.3	DIE STUDIEDOELSTELLING	3
1.3.1	<u>Algemene doelstelling</u>	3
1.3.2	<u>Besondere doelstellings</u>	3
1.4	DIE ONDERSOEKMETODE	4
1.5	BEGRIPSOMSKRYWING VAN DIE TITEL	5
1.5.1	<u>Invloed</u>	5
1.5.2	<u>Televisie (as massakommunikasiemiddel)</u>	6
1.5.3	<u>Geslagtelikheid</u>	7
1.5.4	<u>Geslagsopvoeding</u>	7
1.5.5	<u>Vroeë adolessent</u>	8
1.6	DIE STUDIEPROGRAM	10

HOOFSTUK 2: GESLAGSOPVOEDING AS PEDAGOGIESE IMPERATIEF

2.1	INLEIDING	12
2.2	DIE ESSENSIE VAN GESLAGSOPVOEDING	12
2.3	VERSKILLENDE UITGANGSPUNTE, BENADERINGS EN TEORETIESE VERTREKUNTE MET BETREKKING TOT GESLAGSOPVOEDING	15
2.3.1	<u>Die rigiede benadering</u>	15
2.3.2	<u>Die pragmatiese sekulêre benadering</u>	17
2.3.3	<u>Die pedagogiese benadering</u>	21
2.4	VERSKILLENDE ASPEKTE VAN GESLAGSOPVOEDING	23
2.4.1	<u>Die vertrouensverhouding (die affektiewe)</u>	23
2.4.2	<u>Die kenverhouding (die kognitiewe)</u>	25
2.4.3	<u>Die gesagsverhouding (die normatiewe)</u>	26
2.5	GESLAGSOPVOEDING VAN DIE VROEË ADOLESSENT	28
2.5.1	<u>Die vroeë adolessent as persoon</u>	28

2.5.2	<u>Geslagsopvoeding van die vroeë adolessent – affektiewe begeleiding (die vertrouensverhouding)</u>	29
2.5.2.1	Geborgenheid	29
2.5.2.2	'n Positiewe selfbeeld	31
2.5.3	<u>Geslagsopvoeding van die vroeë adolessent – kognitiewe begeleiding (die kenverhouding)</u>	34
2.5.3.1	Die wyse van kennisoordrag	35
2.5.3.2	Noodsaaklike kennisinhoud	37
2.5.4	<u>Geslagsopvoeding van die vroeë adolessent–normatiewe begeleiding (die gesagsverhouding)</u>	38
2.5.4.1	Respek vir die lewe	39
2.5.4.2	Respek vir die eie liggaam	39
2.5.4.3	Respek vir 'n ander se liggaam	40
2.5.4.4	Selfbeheersing	40
2.5.4.5	Gehoorsaamheid aan die skeppingsorde (man en vrou vir mekaar geskape)	40
2.5.4.6	Liggaamlike reinheid en kuisheid	41
2.5.4.7	Totale toewyding binne die huwelik	42
2.5.4.8	Verantwoordelikheid en toerekeningsvatbaarheid	42
2.6	PRIMÊRE EN SEKONDÊRE GESLAGSOPVOEDERS VAN DIE VROEË ADOLESSENT	43
2.6.1	<u>Primêre opvoeders</u>	43
2.6.2	<u>Sekondêre opvoeders</u>	45
2.6.3	<u>Ander invloede op die geslagsvolwassewording van die vroeë adolessent</u>	47
2.7	SLOT	49

HOOFSTUK 3: TELEVISIE AS GESLAGSOPVOEDINGSMEDIUM

3.1	INLEIDING	51
3.2	DIE INVLOED VAN TELEVISIE	51
3.2.1	<u>Algemene oriëntering</u>	51
3.2.2	<u>Kykgewoontes</u>	53
3.2.3	<u>Die aard van die medium</u>	55
3.2.4	<u>Verslawing</u>	65
3.2.5	<u>Nabootsing</u>	65
3.2.6	<u>Affektiewe oorspoeling</u>	67
3.2.7	<u>Desensitering</u>	68
3.2.8	<u>Katarsis</u>	69
3.2.9	<u>Televisie en geweld</u>	69
3.2.10	<u>Advertensies</u>	73

3.2.11	<u>Kabeltelevisie en videos</u>	74
3.2.12	<u>Televisiekultuur en waardes</u>	75
3.3	DIE INVLOED VAN TELEVISIE OP SEKSUELE HOUDING EN GEDRAG	79
3.3.1	<u>Die aard en intensiteit van seksuele verwysings op televisie</u>	79
3.3.2	<u>Die invloed van televisie op die geslagsvolwas- sewording van die vroeë adolessent</u>	85
3.3.2.1	Invloed van oudiovisuele erotika	85
3.3.2.2	Invloed van distorsie en weglating	88
3.4	TELEVISIE EN SENSUUR	93
3.5	OPVOEDINGSVERANTWOORDELIKHEID	96
3.6	SLOT	98

**HOOFSTUK 4: EMPIRIESE OPNAME VAN DIE INVLOED VAN
TELEVISIE OP DIE GESLAGSOPVOEDING VAN DIE
VROEË ADOLESSENT**

4.1	INLEIDING	99
4.2	ONDERSOEKMETODE	100
4.3	IDENTIFISERING VAN RESPONDENTE	100
4.4	DIE MEETINSTRUMENTE	101
4.5	INSAMELING VAN GEGEWENS	103
4.6	VERWERKING EN AANBIEDING VAN GEGEWENS	104
4.6.1	<u>Tienerdata</u>	106
4.6.1.1	Sosio-ekonomiese veranderlike met betrekking tot groep: hoë en lae sosio-ekonomiese omgewing	106
4.6.1.2	Taalveranderlike met betrekking tot groepe: Afrikaans en Engels	111
4.6.1.3	Geslagsveranderlike met betrekking tot groepe: Seuns/Dogters	120
4.6.1.4	Programveranderlike met betrekking tot groepe: Geslagsopvoedingsprogram in st 7 bygewoon/ Geslagsopvoedingsprogram nie in st 7 bygewoon nie	134
4.6.2	<u>Ouerdata:</u>	140
4.6.2.1	Sosio-ekonomiese veranderlike met betrekking tot groepe: hoog en laag	140
4.6.2.2	Taalveranderlike met betrekking tot groepe: Afrikaans/ Engels	151
4.6.2.3	Geslagsveranderlike met betrekking tot groepe: Mans/Vrouens	164

4.6.3	<u>Ouer-Onderwyserdata:</u>	168
4.6.3.1	Opvoederveranderlike met betrekking tot groepe: primêr en sekondêr	168
4.7	SLOT	193

HOOFSTUK 5: SAMEVATTING, BEVINDINGS, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

5.1	SAMEVATTING	194
5.2	GEVOLGTREKKINGS	195
5.2.3	<u>Gevolgtrekkings uit die empiriese ondersoek:</u> .	202
5.2.3.1	Tieners	202
5.2.3.2	Ouers	205
5.2.3.3	Onderwysers en ouers	208
5.3	AANBEVELINGS	210
5.4	AANBEVELINGS VIR VERDERE NAVORSING	214
BRONNELYS		216

LYS VAN TABELLE:

Tienerdata: Sosio-Ekonomies

Tabel 1:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (getroud) soen: vinnig . . .	106
Tabel 2:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (ongetroud) soen: vinnig . .	106
Tabel 3:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man of vrou trek klere uit	107
Tabel 4:	Tieners se kennisbron van vigs	107
Tabel 5:	Tieners se kennisbron van aborsie	108
Tabel 6:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Getroudes gebruik voorbehoedmiddele . . .	109
Tabel 7:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Prostitusie	109
Tabel 8:	Tieners se televisiekyktyd oor naweke . .	110

Tienerdata: Taal

Tabel 9:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (getroud) het geslagsgemeen- skap	111
Tabel 10:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man of vrou trek klere uit	111
Tabel 11:	Tieners se kennisbron van aborsie	112
Tabel 12:	Tieners se kennisbron van seksuele molestering	112
Tabel 13:	Tieners se kennisbron van verkragting	113
Tabel 14:	Tieners se kennisbron van die gevolge van seks buite die huwelik	113
Tabel 15:	Tieners se kennisbron van die gevolge van tienerswangerskap	114
Tabel 16:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen tieners op skool	115
Tabel 17:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat lief is vir mekaar	115
Tabel 18:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat mekaar nie goed ken nie	116
Tabel 19:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat gaan trou	116
Tabel 20:	Die televisiekanaal waarna die meeste tieners kyk	117
Tabel 21:	Saam met wie kyk tieners televisie?	117
Tabel 22:	Hoe dikwels bespreek tieners programme waarin seksuele tonele uitgebeeld word, met hulle ouers?	118

Tabel 23:	Tieners se opinie van die invloed van televisie op hulle siening van seksuele aangeleenthede	118
Tabel 24:	Tieners se opinie oor hoe hul ouers die invloed van televisie op tieners se siening van seksuele aangeleenthede sien	119
Tabel 25:	Tieners se opinie oor hoe hul onderwysers die invloed van televisie op tieners se siening van seksuele aangeleenthede sien .	119
<u>Tienerdata: Geslag</u>		
Tabel 26:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (getroud) soen: lank (intiem)	120
Tabel 27:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (ongetroud) omhels en streel mekaar	121
Tabel 28:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (getroud) het geslagsgemeenskap	121
Tabel 29:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (ongetroud) het geslagsgemeenskap	122
Tabel 30:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man of vrou trek klere uit	122
Tabel 31:	Tieners se verklarings van bepaalde gevoelens	123
Tabel 32:	Tieners se kennisbron van swangerskap en geboorte	124
Tabel 33:	Tieners se kennisbron van aborsie	124
Tabel 34:	Tieners se kennisbron van seksuele molestering	125
Tabel 35:	Tieners se kennisbron van verkragting . .	125

Tabel 36:	Tieners se kennisbron van gebruik van voorbehoedmiddele	126
Tabel 37:	Tieners se kennisbron van homoseksualiteit	126
Tabel 38:	Tieners se kennisbron van gevolge van seks buite die huwelik	127
Tabel 39:	Tieners se kennisbron van dogter ontwikkel tot vrou	127
Tabel 40:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen tieners op skool	128
Tabel 41:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat lief is vir mekaar	129
Tabel 42:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat mekaar nie goed ken nie	129
Tabel 43:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat gaan trou . .	130
Tabel 44:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Ongetroudes gebruik voorbehoedmiddels . .	130
Tabel 45:	Tieners se evaluering tydens televisiekyk: Prostitusie	131
Tabel 46:	Oorsprong van tieners se siening van seksuele gedrag: Reg/verkeerd	131
Tabel 47:	Tieners se gesprekvoering oor seksuele aangeleenthede?	132
Tabel 48:	Gesprekvoering deur tieners met hul maats oor programme waarin seksuele tonele uitgebeeld word	133

Tabel 49:	Tieners se gesprekvoering met 'n kêrel of nooi oor TV-programme waarin seksuele tonele uitgebeeld word?	133
Tabel 50:	Tieners se evaluering van die invloed van televisie op seksuele aangeleenthede . . .	134
<u>Tienerdata: Program</u>		
Tabel 51:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (getroud) soen lank (intiem) .	135
Tabel 52:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (ongetroud) soen vinnig . . .	135
Tabel 53:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (ongetroud) soen lank (intiem)	135
Tabel 54:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (getroud) omhels en streel mekaar	136
Tabel 55:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (ongetroud) omhels en streel mekaar	136
Tabel 56:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (getroud) het geslagsgemeenskap	136
Tabel 57:	Tieners se ervaring tydens televisiekyk: Man en vrou (ongetroud) het geslagsgemeenskap	137
Tabel 58:	Tieners se kennisbron van swangerskap en geboorte	138
Tabel 59:	Tieners se evaluering van seksuele molestering van kinders	138
Tabel 60:	Saam met wie tieners gewoonlik televisie kyk	139

Ouerdata: Sosio-ekonomies

Tabel 61:	Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul kinders televisie kyk: Man en vrou (getroud) soen: vinnig	140
Tabel 62:	Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul kinders televisie kyk: Man en vrou (getroud) soen: lank (intiem)	141
Tabel 63:	Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul kinders televisie kyk: Man en vrou (ongetroud) soen: vinnig	141
Tabel 64:	Ouers se mening oor hul tieners se kennisverkryging van seksuele molestering op televisie	142
Tabel 65:	Ouers se mening oor hul tieners se kennisverkryging van verkragting op televisie	142
Tabel 66:	Ouers se mening oor hul tieners se kennisverkryging van 'n gelukkige huwelik op televisie	142
Tabel 67:	Ouers se mening oor hul tieners se kennisverkryging van gevolge van tienerswangerskap op televisie	143
Tabel 68:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat lief is vir mekaar	144
Tabel 69:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat mekaar nie goed ken nie	144
Tabel 70:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat gaan trou	144

Tabel 71:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen 'n man en vrou wat getroud is	145
Tabel 72:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen twee mans	145
Tabel 73:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen twee vrouens	146
Tabel 74:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Prostitusie	146
Tabel 75:	Ouers se mening oor die herkoms van hul tienaers se kennis aangaande "regte" of "verkeerde" seksuele gedrag	147
Tabel 76:	Ouers se mening oor wie die gesprek oor seksualiteit met hul tieners inisieer . . .	148
Tabel 77:	Ouers se mening oor die effek van seksueel stimulerende tonele op hul tieners	148
Tabel 78:	Ouers se mening oor die televisiestasie wat die meeste seksueel stimulerende tonele uitbeeld	149
Tabel 79:	Ouers se mening oor die wenslikheid dat onderwysers bepaalde seksuele tonele op TV met hul tieners moet bespreek	149
Tabel 80:	Ouers se televisiekyktyd saam met hul tienaers oor naweke	150
<u>Ouerdata:</u>	<u>Taal</u>	
Tabel 81:	Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul tieners televisie kyk: Man en vrou (getroud) soen: lank (intiem)	151

Tabel 82:	<p>Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul tieners televisie kyk: Man en vrou (ongetroud) soen: lank (intiem)</p>	152
Tabel 83:	<p>Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul tieners televisie kyk: Man en vrou (getroud) omhels en streel mekaar</p>	152
Tabel 84:	<p>Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul tieners televisie kyk: Man en vrou (ongetroud) omhels en streel mekaar</p>	153
Tabel 85:	<p>Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul tieners televisie kyk: Man en vrou (ongetroud) het geslagsgemeenskap</p>	153
Tabel 86:	<p>Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul tieners televisie kyk: Man of vrou trek klere uit</p>	154
Tabel 87:	<p>Ouers se menings oor hul tieners se kennisverkryging van swangerskap en geboorte op televisie</p>	155
Tabel 88:	<p>Ouers se menings oor hul tieners se kennisverkryging van die gevolge van seks buite die huwelik op televisie</p>	155
Tabel 89:	<p>Ouers se menings oor hul tieners se kennisverkryging van die gevolge van tienerswangerskap op televisie</p>	155

Tabel 90:	Ouers se menings oor hul tieners se kennisverkryging van hoe 'n dogter ontwikkel tot vrou op televisie	156
Tabel 91:	Ouers se menings oor hul tieners se kennisverkryging van hoe 'n seun ontwikkel tot man op televisie	157
Tabel 92:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seksuele molestering van kinders	158
Tabel 93:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat lief is vir mekaar	158
Tabel 94:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat gaan trou	159
Tabel 95:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Ongetroudes gebruik voorbehoedmiddels	159
Tabel 96:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen 'n man en vrou wat getroud is	160
Tabel 97:	Ouers se evaluering tydens televisiekyk: Getroudes gebruik voorbehoedmiddele	160
Tabel 98:	Prostitusie	160
Tabel 99:	Die "diepte" van ouers se gesprekke met hul tieners	161
Tabel 100:	Ouers se beskouing van televisie se seksueel stimulerende invloed	162
Tabel 101:	Ouers se beskouing oor die nabootsing van tonele op televisie deur tieners	162
Tabel 102:	Ouers se mening oor boodskappe oor seks op televisie waarvoor tieners te jonk is	163

Ouerdata: Geslag

Tabel 103:	Ouers se ervaring van spesifieke tonele terwyl hulle saam met hul tieners televisie kyk: Man en vrou (ongetroud) soen: Lank (intiem)	164
Tabel 104:	Ouers se mening oor hul tieners se kennisverkryging van die gevolge van seks buite die huwelik op televisie	165
Tabel 105:	Ouers se menings oor wie die gesprek oor seksuele tonele inisieer	166
Tabel 106:	Ouers se beskouing met betrekking tot die hantering van seksuele tonele op televisie met hul tieners	166
Tabel 107:	Uur per week wat ouers en tieners saam televisie kyk (Maandae tot Donderdae gedurende skoolkwartale)	167
Tabel 108:	Ouers se beskouing met betrekking tot die hantering van seksuele tonele op televisie met hul tieners	168

Ouer-Onderwyserdata: Opvoeder

Tabel 109:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man en vrou (getroud) soen: vinnig . . .	169
Tabel 110:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man en vrou (getroud) soen: lank (intiem)	170
Tabel 111:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man en vrou (ongetroud) soen: vinnig . .	170
Tabel 112:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man en vrou (ongetroud) soen: lank (intiem)	171

Tabel 113:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man en vrou (getroud) omhels en mekaar streel	171
Tabel 114:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man en vrou (ongetroud) omhels en mekaar streel	172
Tabel 115:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – 'n Man en vrou (getroud) geslagsgemeenskap het	172
Tabel 116:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man en vrou (ongetroud) geslagsgemeenskap het	173
Tabel 117:	Onderwysers se siening van die televisie se invloed op tieners wanneer – Man of vrou trek klere uittrek	173
Tabel 118:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor swangerskap en geboorte via televisie	174
Tabel 119:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor vigs via televisie	174
Tabel 120:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor aborsie via televisie	175
Tabel 121:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor seksuele molestering via televisie	175
Tabel 122:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor verkragting via televisie	176

Tabel 123:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor die gebruik van voorbehoedmiddels via televisie (pil, kon- doom)	176
Tabel 124:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor homoseksualiteit via televisie	176
Tabel 125:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor 'n gelukkige huwe- lik via televisie	177
Tabel 126:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor die gevolge van seks buite die huwelik via televisie . . .	177
Tabel 127:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor die gevolge van tienerswangerskap via televisie	178
Tabel 128:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor hoe 'n dogter ont- wikkel tot vrou via televisie	178
Tabel 129:	Ouers en onderwysers se mening oor tieners se kennisverkryging oor hoe 'n seun tot man ontwikkel via televisie	179
Tabel 130:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seksuele molestering van kinders	180
Tabel 131:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen tieners op skool	180
Tabel 132:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat lief is vir mekaar	181

Tabel 133:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat mekaar nie goed ken nie	181
Tabel 134:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen ongetroudes wat gaan trou . . .	181
Tabel 135:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen 'n man en vrou wat getroud is	182
Tabel 136:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen twee mans	182
Tabel 137:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Seks tussen twee vrouens	183
Tabel 138:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Aborsie op aanvraag	183
Tabel 139:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Aborsie as vrou verkrag is	184
Tabel 140:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Ongetroudes gebruik voorbehoedmiddele . . .	184
Tabel 141:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Getroudes gebruik voorbehoedmiddele . . .	185
Tabel 142:	Ouers en onderwysers se evaluering tydens televisiekyk: Prostitusie	185

Tabel 143:	Frekwensie van opvoeders se bespreking met tieners van programme wat 'n verleentheid is	186
Tabel 144:	Die diepte van die gesprek wat deur opvoeders gevoer word oor programme wat 'n verleentheid is	187
Tabel 145:	Die inisieerders van die gesprekke oor seksuele tonele wat 'n verleentheid vir die opvoeder is	187
Tabel 146:	Opvoeders se mening van die bevordering van 'n meer permissiewe houding teenoor seksuele gedrag by tieners deur televisie . .	188
Tabel 147:	Opvoeders se mening oor die seksueel stimulerende effek van televisie op tieners . .	188
Tabel 148:	Opvoeders se mening oor die nabootsing van bepaalde seksuele tonele deur tieners . .	189
Tabel 149:	Opvoeders se mening oor die televisiestasie wat die mees seksueel stimulerende tonele uitbeeld	189
Tabel 150:	Opvoeders se hantering van spesifieke seksuele tonele op televisie: Verkoop televisie	190
Tabel 151:	Opvoeders se hantering van spesifieke seksuele tonele op televisie: Skakel televisie af	190
Tabel 152:	Opvoeders se hantering van spesifieke seksuele tonele op televisie: Ouers kyk ook en bespreek met tieners . .	190
Tabel 153:	Opvoeders se hantering van spesifieke seksuele tonele op televisie: Onderwysers kyk ook en bespreek met tieners	191

Tabel 154:	Opvoeders se hantering van spesifieke seksuele tonele op televisie: Ouers en onderwysers kyk ook en bespreek met tieners	191
Tabel 155:	Opvoeders se hantering van spesifieke seksuele tonele op televisie: Beveel aan dat programme gesensor behoort te word	191
Tabel 156:	Opvoeders se hantering van spesifieke seksuele tonele op televisie: Ander metodes?	192
BYLAES:		
BYLAAG A:	TELEVISIEVRAELYS: TIENERS (14 – 16 JAAR) . .	229
BYLAAG B:	TELEVISIEVRAELYS: OUERS VAN TIENERS (14 – 16 JAAR)	238
BYLAAG C:	TELEVISIEVRAELYS: GESELEKTEERDE, OPGELEIDE GESINS- EN GESLAGSOPVOEDINGPERSONEEL	246
BYLAAG D:	BRIEF AAN DIE DEPARTEMENTSHOOF OPVOEDKUNDIGE LEIDING	254
BYLAAG E:	BRIEF AAN DIE OUER	255
BYLAAG F:	BRIEF AAN DIE LEERLING	256
BYLAAG G:	BRIEF AAN ALLE HOOFDE VAN SEKONDÊRE SKOLE . . .	257

Ek verklaar hiermee dat:

*"DIE INVLOED VAN TELEVISIE OP DIE
GESLAGSOPVOEDING VAN DIE VROEË
ADOLESCENT"*

*my eie werk is en dat ek alle bronne
wat ek gebruik of aangehaal het,
deur middel van volledige verwysings
aangedui en erken het.*

C D LOUW

DANKBETUIGINGS

Besondere dank en waardering word teenoor die volgende persone en instansies uitgespreek:

- My promotor, Prof P A van Niekerk vir sy geduld, doelgerigte leiding, kritiese wetenskaplikheid en opbouende kommentaar waarsonder sukses nie moontlik sou wees nie.
- Dr Ken Paine en die EX Transvaalse Onderwysdepartement wat dit vir my moontlik gemaak het om hierdie studie te voltooi, deur aan my studieverlof en 'n studiebeurs toe te ken.
- Die personeel van die EX TOD-Mediadiens vir die uitsonderlike diens waardeur my taak vergemaklik en bespoedig is.
- Dr C J Boshoff, Mev K Kruger en H Boraine van die Departemente Inligtingtegnologie en Statistiek van die Universiteit van Pretoria vir hulp en bystand met die empiriese ondersoek.
- My dogter, Dorette Louw, vir die noukeurige taalkundige versorging van hierdie proefskrif.
- Colette van Niekerk vir noukeurige tikwerk en tegniese versorging wat met soveel geduld en vriendelikheid gedoen is.
- Al my kollegas vir hul deurlopende belangstelling en ondersteuning.
- My moeder en ander familie en vriende wat my bemoedig en aangespoor het met hierdie studie.
- My kinders vir hul aanmoediging, geduld en liefde.
- My man wat as liefdevolle kritikus 'n onmeetlike aandeel in hierdie proefskrif gehad het.
- My Skepper vir gesondheid en genade.

DIE INVLOED VAN TELEVISIE OP DIE GESLAGSOPVOEDING VAN DIE VROEË ADOLESSENT

Cornelia Dorothea Louw

LEIER: Prof P A van Niekerk
DEPARTEMENT: Ortopedagogiek
GRAAD: Philosophiae Doctor

In hierdie studie word die probleem van die aard van die invloed van televisie op die geslagsopvoeding van die vroeë adolessent ondersoek. Om die doelstellings van die ondersoek te verwesenlik is 'n **wesensanalise** gemaak van die pedagogiese verhoudings-, doel- en verloopstrukture ten einde vas te stel wat die **essensies van geslagsopvoeding** is, met spesifieke verwysing na die **geslagsopvoeding van die vroeë adolessent**. Daar is tot die gevolgtrekking gekom dat die **pedagogiese benadering** tot geslagsopvoeding die enigste **verantwoordbare en uitvoerbare benadering** is, aangesien dit die kind lei om die werklikheid te beheers binne die raamwerk van die **affektiewe, kognitiewe en normatiewe** strukture. Hierdeur word die kind gelei tot **volwasse manlikheid of vroulikheid**.

'n Uitgebreide literatuurstudie is gedoen ten einde die verband tussen die **televisie** as massakommunikasie-middel en die **geslagsopvoeding** van die **vroeë adolessent** te probeer verklaar. Besondere klem is geplaas op 'n tekstkritiese analise van die antropologies-pedagogiese vertrekpunte van die verbandhoudende skrywes. Daar is tot die gevolgtrekking gekom dat die **unieke aard** van televisie as massakommunikasie-middel daartoe lei dat dit nie 'n **neutrale invloed** op mense se lewens kan hê nie. Blootstelling van die vroeë adolessent aan **audiovisuele erotika** oor 'n lang tydperk kan lei tot **afektiewe oorspoeling**. Gebrek aan die oordrag van **sistematiese feitelike kennis** oor menslike seksualiteit, sowel as die gebrek aan positiewe leiding met betrekking tot **moreel-etiese verantwoordelike keuses** oor seksuele gedrag op televisie, veroorsaak by die vroeë adolessent **kognitiewe en normatiewe verwarring** wat kan lei tot onverantwoordelike seksuele gedrag. Die intensiteit van beïnvloeding word bepaal deur die **sosiale konteks** waarin die vroeë adolessent hom bevind. Aspekte rakende **sensuur** en die opgawe van die **opvoeder** is bespreek.

'n **Kwantitatiewe empiriese ondersoek** is gedoen met behulp van vraelyste aan 400 st 7-leerlinge, hul ouers (359 ouers het deelgeneem) en 70 geselekteerde opgeleide gesins- en geslagsopvoedingsonderwysers (verteenwoordigend van 48 hoërskole) om tendense van beïnvloeding deur die televisie te bepaal met spesifieke verwysing na die **affektiewe, kognitiewe en normatiewe** beïnvloeding van die vroeë adolessent. Voorsiening is gemaak vir veranderlikes soos **geslag, taal, sosio-ekonomiese omgewing** en bywoning van 'n **geslagsopvoedingsprogram** by die skool (deur leerlinge). Daar is bevind dat 'n statisties betekenisvolle meerderheid vroeë adolessente **affektief negatief** beïnvloed word deur sekere seksuele tonele op televisie, dat die televisie **nie voldoende feitelike inligting** oor menslike seksualiteit verskaf nie en dat daar by vroeë adolessente **normatiewe verwarring** bestaan oor moreel-eties verantwoordbare seksuele gedrag. Daar is verder bevind dat ouers en onderwysers die affektiewe beïnvloeding van sekere seksuele tonele op televisie **negatief beleef**; dat hulle die televisie as 'n **ontoereikende kennisbron** van menslike seksualiteit vir tieners beskou en dat hulle nie vertrou het in die televisie as **draer en bevestigter** van **norme** vir behoorlike seksuele gedrag vir tieners nie.

Die ondersoek het bevestig dat genoemde **veranderlikes** wel 'n rol speel met betrekking tot die invloed van die televisie soos weergegee deur die respondente.

Aanbevelings is gemaak vir **effektiewe orto-pedagogiese optrede** vir die **voorkoming** en **remediëring** van **verworde** seksuele ontwikkeling as gevolg van die invloed van televisie.

THE INFLUENCE OF TELEVISION ON THE SEXUALITY EDUCATION OF THE EARLY ADOLESCENT

Cornelia Dorothea Louw

SUPERVISOR: Prof P A van Niekerk
DEPARTMENT: Orthopedagogics
DEGREE: Philosophiae Doctor

In this study the problem of the kind of influence that television has on the sexuality education of the early adolescent, is examined. In order to attain the goals of the study a **fundamental analysis** was made of the pedagogic relationships, aim and progression structures in order to determine what the **essence of sexuality education** is, with specific reference to the **sexuality education of the early adolescent**. The conclusion was made that the **pedagogic approach** to sexuality education is the only **accountable and practicable** approach as it guides the child to control reality within the framework of the **affective, cognitive and normative** structures. In this way the child is guided towards **adult** manhood or womanhood.

An extensive **literature study** was undertaken in order to determine the relationship between the **television** as a mass communication medium and the **sexuality education** of the **early adolescent**. Special emphasis was placed on a critical analysis of the anthropologic-pedagogical points of departure of the relevant literature. The conclusion was made that the **unique character** of the television as a mass communication medium causes it to influence the lives of people. Should the early adolescent be exposed to **audiovisual erotica** over a long period, it could lead to **affective overwhelming**. As **factual knowledge** about human sexuality is hardly ever **systematically** conveyed on television and as there is seldom positive guidance regarding **morally accountable** choices about sexual behaviour on television, early adolescents are **cognitively and normatively confused**. This could lead to sexually irresponsible behaviour. The intensity of the influence is determined by the **social circumstances** of the early adolescent. Aspects regarding **censuring** and the task of **educators** were discussed.

As quantitative empirical study was done by means of questionnaires to 400 std 7-pupils, their parents (359 parents responded) and 70 selected, trained family and sexuality education teachers (representing 48 high schools), in order to determine tendencies of influence by the television with specific reference to the affective, cognitive and normative influence on the early adolescent. Provision was made for variables like sex, language, sosio-economic environment and attendance of a sexuality education programme at school (by the pupils). It was found that a statistically meaningful majority of the early adolescents who took part in the research project, were affectively negatively influenced by certain sexual scenes on television, that they didn't receive sufficient factual knowledge about human sexuality from the television and that they were normatively confused about morally accountable sexual behaviour. Furthermore it seems that parents and teachers experience the affective influence of certain sex scenes on television negatively; they regard the television as an inadequate source of knowledge about human sexuality for teenagers and they don't trust the television to convey and confirm the norms and values for proper sexual behaviour for teenagers.

The study confirmed that the variables which were examined do play a role as far as the influence of television is concerned.

Recommendations were made for effective orthopedagogic action in order to take preventative measures and to rectify development which has been negatively influenced by television.

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA